

KARTA KURSU

Nazwa	Wstęp do socjologii	
Nazwa w j. ang.	Introduction to sociology	
Koordynator	Dr hab. prof. UP Sławomir Kaprański	Zespół dydaktyczny
		Dr hab. prof. UP Sławomir Kaprański Dr Anna Karnat
Punktacja ECTS*	6	

Opis kursu (cele kształcenia)

Kurs stanowi wprowadzenie do socjologii i składa się z 4 części. Część pierwsza (zajęcia 1-2) poświęcona jest sposobom uprawiania socjologii, pożytkom z niej płynącym oraz biologicznym i kulturowym podstawom życia społecznego. Część druga – historyczna – przedstawia historyczne i kulturowe uwarunkowania refleksji nad życiem społecznym. Wykład koncentruje się na czterech wielkich kryzysach społeczno-kulturowych w historii ludzkości i sposobach, w jakie reagowała na nie myśl społeczna, a także przedstawia główną problematykę pierwszych koncepcji socjologicznych. Część trzecia koncentruje się na aparacie pojęciowym socjologii. Część czwarta omawia natomiast podstawowe obszary badawcze socjologii.

Warunki wstępne

Wiedza	Podstawowa wiedza na temat historii powszechnej, zwł. czasów nowożytnych
Umiejętności	Brak
Kursy	Brak

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W_01 Student wie, czym charakteryzuje się socjologia jako nauka, jakie są jej źródła i przedmiot badań.	K_W01
	W_02 Posiada podstawową wiedzę o strukturze społecznej i jej elementach, instytucjach i różnych rodzajach całości społecznych oraz o relacjach, które pomiędzy nimi zachodzą.	K_W02, K_W03
	W_03 Zna rodzaje więzi społecznych i wie, jaka jest ich rola w procesie integracji społecznej.	K_W02

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Potrafi opisywać zjawiska społeczne posługując się prawidłowo podstawowymi pojęciami socjologicznymi.	K_U04

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Zabiera głos w dyskusji, potrafi uzasadnić swoje zdanie, szanuje opinie innych.	K_K01

Organizacja – studia stacjonarne													
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	

Liczba godzin	30		30				

Organizacja – studia niestacjonarne													
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	
Liczba godzin	30			15									

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład
Ćwiczenia, dyskusja

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium
W01												X	X
W02												X	X
W03												X	X
U01								X				X	X
K01								X					

Kryteria oceny	Wykład: Na podstawie wyników egzaminu pisemnego. Ćwiczenia: Na podstawie kolokwium zaliczeniowego
----------------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

WYKŁAD

Część wprowadzająca

1. Wprowadzenie: po co nam socjologia? Socjologia jako nauka: podejście scjentystyczne. Socjologia jako ulepszanie społeczeństwa: podejście pragmatyczne. Socjologia jako interpretacja ludzkiej kondycji: podejście egzystencjalne.
2. Biologiczne i kulturowe podstawy życia społecznego.

Część historyczna. Jak powstała socjologia: kryzys kulturowy i refleksja nad życiem społecznym

3. Kryzys społeczeństwa archaicznego i narodziny idei *polis* w starożytnej Grecji. Kryzys cywilizacji antycznej: wiara jako czynnik więziotwórczy
4. Kryzys polityczny XVII w.: rozdzielenie społeczeństwa i polityki
5. Kryzys społeczeństwa tradycyjnego i początki ery nowoczesnej: narodziny socjologii
6. Główne problemy pierwszych systemów socjologicznych

Część pojęciowa. Podstawowe pojęcia socjologii.

7. Interakcje społeczne. Zachowanie—działanie społeczne—interakcja. Interakcja—rola społeczna—stosunek społeczny. Instytucjonalizacja i struktura społeczna.
8. Socjalizacja. Regulacja kulturowa i internalizacja kultury. System aksjo-normatywny i osobowość.
9. Kontrola społeczna. Konformizm, dewiacja i sankcje. Władza jako relacja społeczna.
10. Grupa społeczna. Czynniki grupotwórcze. Mechanizmy spójności grupy. Typy grup społecznych. Struktury wewnątrzgrupowe.
11. Zróżnicowanie społeczne i struktury społeczeństw. Źródła nierówności i podziałów społecznych. Stratyfikacja społeczna. Warstwy, klasy, władza. Mechanizmy reprodukcji struktury społeczeństwa.
12. Zmiana społeczna. Pojęcie zmiany społecznej i jej rodzaje. Mechanizmy zmian społecznych w różnych teoriach socjologicznych. Zmiany rewolucyjne.

Część problemowa. Podstawowe obszary badawcze socjologii.

13. Struktury świata społecznego.

14.	Procesy zmian we współczesnym świecie.
15.	Współczesne społeczeństwo polskie i jego problemy.

<p>ĆWICZENIA</p> <p>Czym jest socjologia? Socjologia jako nauka. Pojęcie wyobraźni socjologicznej; pojęcie życia społecznego</p> <p>Od aktora społecznego do grupy społecznej. Grupa społeczna jako podstawowa forma życia społecznego: aktor społeczny i jego rola; pojęcie zbiorowości społecznej; kształtowanie się grupy społecznej; rodzaje grup społecznych; zagadnienie więzi społecznej</p> <p>Interakcje społeczne i sieci stosunków społecznych. Interakcja społeczna jako podstawowy element i proces życia społecznego: działania społeczne, interakcje społeczne, stosunki społeczne, natura interakcji społecznej</p> <p>Socjalizacja: powstawanie istoty społecznej: pojęcie socjalizacji, socjalizacja a wychowanie, czynniki socjalizacji, rodzaje socjalizacji, wpływ socjalizacji na kształtowanie osobowości i tożsamości; role społeczne</p> <p>Kontrola społeczna: zagadnienia konformizmu i dewiacji; kontrola społeczna jako reakcja na dewiację</p> <p>Zagadnienia struktury społecznej i społecznych nierówności. Struktura społeczna i stratyfikacja społeczna; wymiary i rodzaje systemów stratyfikacji społecznej; ruchliwość społeczna i jej formy</p> <p>Instytucje i organizacje społeczne. Biurokracja</p> <p>Rodzina jako podstawowa instytucja społeczna. Struktury pokrewieństwa</p> <p>Władza, panowanie, przywództwo</p> <p>Kultura: socjologiczne sposoby rozumienia i definiowania kultury</p> <p>Podstawowe elementy zróżnicowania społecznego I. Zróżnicowanie społeczeństw ze względu na płeć: zagadnienie płci kulturowej; różnice płci jako różnice społeczne</p> <p>Podstawowe elementy zróżnicowania społecznego II. Zróżnicowanie etniczne i kulturowe społeczeństw: etniczność; naród; stereotypy i uprzedzenia</p> <p>Zachowania zbiorowe i ruchy społeczne</p> <p>Zagadnienia zmiany społecznej</p>	
---	--

Wykaz literatury podstawowej

<p>Berger, Peter L. (2004) Zaproszenie do socjologii. Przeł. Janusz Stawiński. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.</p> <p>Giddens, Anthony (2004) Socjologia. Przeł. Alina Szulżycka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.</p> <p>Ritzer, George (2004) Klasyczna teoria socjologiczna. Przeł. Hanna Jankowska. Poznań: Zys i S-ka.</p> <p>Szacka, Barbara (2003) Wprowadzenie do socjologii. Warszawa: Oficyna Naukowa.</p> <p>Szacki, Jerzy (2004) Historia myśli socjologicznej. Wydanie nowe. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.</p> <p>Sztompka, Piotr (2002) Socjologia. Analiza społeczeństwa. Kraków: Wydawnictwo Znak.</p>	
--	--

Wykaz literatury uzupełniającej

P. Sztompka, M. Kucia (red.) *Socjologia. Lektury*. Kraków 2005.
 P. Rybicki, *Struktura społecznego świata*, PWN, Warszawa 1979
 R. Merton, *Teoria socjologiczna i struktura społeczna*, Warszawa 2002

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta) – studia stacjonarne

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	30
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	-
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	-
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	30
Ogółem bilans czasu pracy		150
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta) – studia niestacjonarne

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	45
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	-
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	-
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	30
Ogółem bilans czasu pracy		150
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6